WIKIPEDIA

Amharan kieli

Amharan kieli, omakielinen nimi አማርኛ [amarɨɲːa], on pääasiassa Etiopiassa puhuttu seemiläinen kieli. Se on Etiopian toiseksi puhutuin kieli oromon jälkeen, ja sillä on Etiopian demokraattisessa liittotasavallassa *virallisen työkielen* asema, eli se on käytännössä valtionhallinnon kieli.

Kieltä puhuu äidinkielenään 21 811 600 ihmistä, joista 21,6 miljoonaa asuu Etiopiassa.[1] Yksikielisiä puhujia on 14,8 miljoonaa ja toisena kielenä puhujia asuu Etiopiassa neljä miljoonaa ihmistä,[1] Amharan puhujia asuu Amharan maakunnassa sekä Etiopian suurimmissa kaupungeissa, kuten Addis Abebassa. Etiopian ulkopuolella amharaa puhuu noin 2,7 miljoonaa maastamuuttajaa mm. Egyptissä, Israelissa ja Ruotsissa.

Amhara	
Oma nimi	አማርኛ [amarɨɲːa]
Tiedot	
Virallinen kieli	Etiopia
Puhujia	21,8 miljoonaa äidinkielistä puhujaa, 4 milj. toisena kielenä
Sija	53
Kirjaimisto	etiopialainen
Kielitieteellinen luokitus	
Kielikunta	afroaasialaiset kielet
Kieliryhmä	seemiläiset kielet
Kielikoodit	
ISO 639-1	am
ISO 639-2	amh
ISO 639-3	amh (http://www-01.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=amh)
	Ohje

Sisällysluettelo

Äänteet ja kirjaimisto

konsonantit

		Bilabiaaliset	Dentaaliset	Palataaliset	Velaariset	Glottaaliset
Klusiilit	soinnittomat	p	t	c	k	ʔ
	soinnilliset	b	d	ɟ	g	
	ejektiivit	pʼ	tʼ	cʼ	kʼ	ʔʼ
affrikaatat			ʦʼ			
frikatiivit	soinnittomat	f	s	ʃ		h
	soinnilliset		z	ʒ		
nasaalit		m	n	ɲ		
likvidat		w	l	j		
tremulantit			r			

vokaalit

	Etu-	Keski-	Taka-
Suppea	i	ɨ	u
Keski	e	ə	o
Väljä		a	

Etiopialainen kirjaimisto

Pääartikkeli: Etiopialainen kirjaimisto

Amharaa kirjoitetaan omalla tavumerkistöllä, jonka nimi on *fidəl*. Se on lainattu jo sammuneesta ge'ezin kielestä. Merkistön pohjana on 29 konsonanttimerkkiä, joista saadaan tavuja tekemällä niihin vokaaleja merkitseviä muunnoksia.

Lähteet

1. Ethnologue: Amharic (http://www.ethnologue.com/language/amh) (englanniksi) Viitattu 3.1.2014.

Kirjallisuutta

- Abraham, Roy Clive (1968) *The Principles of Amharic.* Institute of African Studies, University of Ibadan.
- Cohen, Marcel (1936) *Traité de langue amharique.* Pariisi.
- Leslau, Wolf (1995) *Reference Grammar of Amharic.* Harrassowitz, Wiesbaden.
- Praetorius, Franz (1879) *Die amharische Sprache.* Verlag der Buchhandlung des Waisenhauses, Halle.

Aiheesta muualla

- Ethiotrans.com – käännöspalvelu (http://www.ethiotrans.com)
- Amhara SIL:n Ethnologuessa (http://www.ethnologue.com/show_iso639.asp?code=amh)
- Amharankielinen raamattu (http://st-takla.org/Bibles/Holy-Bible-Amharic.html)
- Kielinäyte Language-museum.comista (http://www.language-museum.com/encyclopedia/a/amharic.php)

Afroaasialaiset kielet

aasáx | aari | afar | ajawa | akkadi | amhara | arabia | aramea | bambassi | bedža | ebla | egypti | foinikia | hassaniyya | hausa | heprea | higi-bura | kabyyli | kambata | keskiatlaksentamazight | kopti | malta | oromo | saho | sidamo | somali | syyria | tamashek | tašelhit | tigre | tigrinja | ugariti | wolaitta